

Cel studiów

Podyplomowe Studia "Pomocy publicznej" pozwalają Słuchaczom na zdobycie unikalnej i najbardziej aktualnej wiedzy oraz praktycznych umiejętności w zakresie:

- podstaw prawnych i struktury legislacyjno-instytucjonalnej systemu pomocy publicznej w Unii Europejskiej i w Polsce,
- oceny projektów pomocowych w świetle szczegółowych zasad dopuszczalności pomocy publicznej, w tym w ramach funduszy europejskich w latach 2021-2027 oraz wsparcia w trakcie pandemii COVID-19.

Podyplomowe Studia „Pomocy publicznej” odpowiadają na nowe wyzwania wynikające z:

- zmiany zasad pomocy publicznej w kontekście wieloletnich ram finansowych 2021-2027,
- całkowicie nowych ram prawnych wprowadzonych przez Komisję Europejską w związku z pandemią COVID-19, a także w ramach nowych inicjatyw wspierania wybranych ekosystemów i produkcji chipów w UE.

Podyplomowe Studia "Pomocy publicznej" zostały po raz pierwszy zaoferowane w 2014 r., kiedy zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące warunków udzielania pomocy publicznej w UE, które w dużym stopniu zmieniły wówczas obowiązujące zasady. Tak jak Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020, tak i na okres 2021-2027 przynoszą one nie tylko większą nominalnie kwotę środków unijnych do dyspozycji polskich regionów i przedsiębiorców, ale również nowe wyzwania związane z bardziej rygorystycznym przestrzeganiem zasad pomocowych oraz zmianą dotychczas istniejących reguł. W konsekwencji zarówno dawcy, jak i beneficjenci pomocy, czy to ze środków krajowych czy też unijnych, będą musieli nauczyć się nowych formuł współpracy. Nasze studia podyplomowe stanowią doskonałą odpowiedź na to wyzwanie i wychodzą naprzeciw potrzebom rynku na specjalistyczne, pogłębione studia nad tą problematyką.

Innym, całkowicie nowym wyzwaniem, które uwzględniono w programie Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej” jest pandemia COVID-19. Mając

świadomość, że większość działań wspierających przedsiębiorców znajduje się w rękach rządów państw członkowskich, KE przygotowała wielokrotnie już zmieniane tymczasowe zasady dotyczące pomocy kryzysowej. Kwestie te oczywiście będą omawiane w trakcie poszczególnych zajęć na Podyplomowych Studiach „Pomocy publicznej” w oparciu o krajowe doświadczenia w przygotowywaniu i realizacji programów pomocowych.

Dodatkowo, w ramach aktualizacji programu naszych studiów, zajęciami objęliśmy kwestie dotyczące pomocy udzielanej w ramach tzw. pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, a także, co istotniejsze, pomocy dla ważnych projektów będących przedmiotem wspólnego europejskiego interesu (IPCEI), w których coraz więcej polskich przedsiębiorstw chce brać udział.

Przedsiębiorstwa często korzystają z pomocy publicznej, choć czasami nie mają tego świadomości. Pojęcie to w prawie unijnym obejmuje bowiem nie tylko środki z budżetu centralnego czy lokalnego, ale, co jest szczególnie istotne w Polsce, z funduszy europejskich. Pracodawcy posiadający w swoim zespole pracowników mających dogłębną wiedzę na temat warunków dopuszczalności udzielania pomocy publicznej, mogą pozyskiwać środki zarówno krajowe, jak i unijne według obowiązujących przepisów prawa. Proces uzyskania pomocy publicznej, nie tylko tej indywidualnej, ale również w ramach programu pomocowego bywa bardzo długi, skomplikowany i wymagający szczegółowej wiedzy o procedurach oraz rozwiązaniach prawnych obowiązujących w tej sferze. Absolwenci Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej” zdobędą wiedzę z zakresu najnowszego orzecznictwa i interpretacji Komisji Europejskiej na temat przepisów unijnych o pomocy publicznej oraz naberą umiejętności niezbędne do wsparcia pracodawców w tych trudnych i złożonych procedurach.

W ramach prowadzonych zajęć łączymy teorię z praktyką. Znakomitą większość naszych zajęć prowadzą eksperci z administracji publicznej biorący udział w wypracowywaniu nowych regulacji, jak też praktycy z tej branży (kancelarii prawnych, konsultingu), co zapewnia unikatową formułę studiów.

Spotkania poprowadzone są w formie konwersatoriów, aktywizujących Słuchaczy w trakcie ich trwania oraz warsztatów i ćwiczeń

z wykorzystaniem oryginalnych dokumentów związanych z tematyką poszczególnych zajęć.

Program zajęć

Lp.	Przedmiot	Opis zagadnień	Liczba godzin
Blok I – Ekonomiczny wymiar pomocy publicznej			24
1.	Interwencjonizm w polityce UE	Koncepcje roli państwa w gospodarce, zawodności rynku a zawodności państwa, miejsce pomocy publicznej w instrumentarium polityki gospodarczej, pomoc publiczna a kryzysy i sytuacje nadzwyczajne (COVID-19), ewolucja polityki pomocy publicznej w Unii Europejskiej.	4
2.	Ewaluacja interwencji publicznych	Wprowadzenie do ewaluacji interwencji publicznych: definicja, podstawowe pojęcia, typy badań ewaluacyjnych, ewaluacja w cyklu realizacji projektów i programów publicznych, logika interwencji publicznej: od wskaźników wkładu, poprzez produkty i rezultaty projektów i programów, metodologia badań ewaluacyjnych: metody ilościowe, jakościowe, pomiar rzeczywistych efektów interwencji publicznych. Realizacja badania ewaluacyjnego pomocy publicznej (przygotowanie zlecenia i przeprowadzenie prac badawczych) w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego (np. COVID-19).	8
3.	Wielkość i struktura pomocy publicznej w Polsce i w Unii Europejskiej	Przekrojowe dane o pomocy oraz pomocy de minimis udzielonej w Polsce w ostatnich latach (dane ogółem, podział wg form, rodzajów, przeznaczeń, podmiotów udzielających, województw, wielkości beneficjenta, sektorów, najwięksi beneficjencie pomocy, pomoc w transporcie), pomoc w UE, Polska na tle Unii i innych państw członkowskich w zakresie udzielanej pomocy.	4
4.	Wymiar finansowy pomocy publicznej	Ustalenie właściwego wymiaru pomocy publicznej udzielanej w różnych formach i sprowadzanie wartości pomocy udzielanej w różnych formach do wartości porównywalnych wyrażonych w ekwiwalencie dotacji brutto i netto, zasady kumulacji pomocy, wpływ oceny kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorcy na wartość pomocy publicznej, omówienie przepisów krajowych i UE dotyczących zasad ustalania wartości pomocy, korekty wyliczonych wartości udzielonej pomocy publicznej.	8
Blok II Proceduralne aspekty pomocy publicznej			16
5.	Proceduralne aspekty udzielania pomocy publicznej	Etapy procedury wdrażania środka pomocowego (etap krajowy, etap unijny), program pomocowy, pomoc indywidualna, pomoc nowa, pomoc istniejąca, notyfikacja (pre-notyfikacja), pomoc nielegalna, pomoc niezgodna z rynkiem wewnętrznym, pomoc wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem, zwrot pomocy, kompetencje Prezesa UOKiK w zakresie pomocy publicznej, postępowanie przed Prezesem UOKiK, charakter opinii Prezesa UOKiK, postępowanie przed Komisją, rodzaje decyzji Komisji, skargi do TSUE, zasady zwrotu pomocy, zasady współpracy z sądami w zakresie pomocy.	4

6.	Monitoring i sprawozdawczość pomocy publicznej	Sprawozdawczość podmiotów udzielających pomocy – przygotowanie sprawozdań, przesyłanie sprawozdań, system SHRIMP, korygowanie sprawozdań, monitoring Prezesa UOKiK – gromadzenie sprawozdań, weryfikacja, porządkowanie, agregacja analizy danych, przygotowanie raportu dla Rady Ministrów i dla Komisji Europejskiej, zapewnienie przejrzystości pomocy – system SUDOP, monitoring Komisji – gromadzenia danych, State Aid Scoreboard, weryfikacja ex-post.	4
7.	Środki ochrony prawnej w prawie pomocy publicznej	Wymogi proceduralne wnoszenia skarg do Komisji Europejskiej, tryb procedowania skarg przez Komisję Europejską, znaczenie i zastosowanie art. 108 ust. 3 TFUE (klauzula standstill), rola sądów krajowych w egzekwowaniu postanowień art. 108 ust. 3 TFUE, rola sądów krajowych w wykonaniu decyzji Komisji nakazujących zwrot pomocy, podejmowanie środków ochrony prawnej przed sądami krajowymi, zasady współpracy Komisji Europejskiej z sądami krajowymi, najlepsze praktyki w egzekwowaniu reguł pomocy publicznej na poziomie krajowym, orzecznictwo sądów UE oraz sądów krajowych dotyczące ochrony praw konkurentów beneficjentów pomocy, środki ochrony prawnej w kontekście pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom w związku z walką ze skutkami COVID-19.	8
Blok III Podstawowe zasady definiowania i udzielania pomocy publicznej			32
8.	Podstawowe pojęcia i system źródeł prawa pomocy publicznej	Specyfika zagadnienia pomocy publicznej, pojęcie pomocy publicznej i jej przesłanki, pomoc de minimis, pomoc w ramach wyłączeń grupowych, wsparcie niepomocowe, pomoc dozwolona, pomoc zakazana, pomoc udzielana w celu niwelowania skutków COVID-19, podmiot udzielający pomocy, rodzaje pomocy, przeznaczenia pomocy, wielkość wartość, intensywność pomocy, wartość nominalna, ekwiwalent dotacji brutto, data udzielenia pomocy, źródła prawa pomocy publicznej – rodzaje źródeł prawa, charakter źródeł prawa, podstawowe przepisy Traktatów, normy proceduralne, normy proceduralno-materialne, normy materialne, ostatnia reforma prawa pomocy publicznej.	4
9.	Przesłanki pomocy publicznej	Przesłanka „korzyść ekonomiczna” – różne formy pomocy, okoliczności wyłączające spełnienie przesłanki korzyści, test prywatnego operatora rynkowego, usługi w ogólnym interesie ekonomicznym, przesłanka selektywności, selektywność w kontekście środków mających na celu niwelowanie skutków COVID-19, przesłanka „naruszenie konkurencji” oraz „wpływ na handel” – realne/potencjalne zniekształcenie konkurencji, realna/potencjalna konkurencja, działanie w warunkach monopolu, rynek otwarty na wymianę handlową, brak eksportu do UE, eksport poza UE, mała wartość pomocy, mała wielkość przedsiębiorcy, mały udział w rynku, działalność o charakterze lokalnym.	10
10.	Ogólne zasady dopuszczalności pomocy w ramach wyłączeń grupowych	Unijne regulacje dotyczące pomocy wyłączanej grupowo z obowiązku notyfikacji, geneza wyłączeń grupowych, zakres stosowania ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych (wyłączenia sektorowe i traktatowe, zakaz udzielania pomocy przedsiębiorstwom w trudnej sytuacji ekonomicznej, zasada Deggendorf, analiza przepisów wspólnych dla wszystkich przeznaczeń pomocy wyłączanej blokowo (progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia, przejrzystość pomocy, efekt zachęty, intensywność pomocy, koszty kwalifikowane, kumulacja, obowiązki	2

		informacyjne, monitorowanie), krajowa procedura ubiegania się o pomoc wyłączonej z obowiązku notyfikacji.	
11.	Pomoc de minimis	Unijne zasady udzielania pomocy <i>de minimis</i> (m.in. limity kwotowe, obszary i sektory wykluczone, kumulacja pomocy w ramach różnych limitów <i>de minimis</i> oraz z innymi przeznaczeniami pomocy), krajowe źródła pozyskiwania pomocy <i>de minimis</i> przez przedsiębiorców, dane statystyczne dotyczące pomocy <i>de minimis</i> w Polsce, krajowa procedura ubiegania się o pomoc <i>de minimis</i> , zaświadczenie o pomocy <i>de minimis</i> .	4
12.	Definicja MŚP a pomoc publiczna	Definicja małego i średniego przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa partnerskie, przedsiębiorstwa powiązane.	4
13.	Pomoc publiczna w przepisach prawa podatkowego	Pomoc, a ogólne zasady opodatkowania niestanowiące pomocy publicznej, optymalizacja ściągania należności, pomoc w formie ulg podatkowych (np. pomoc w specjalnych strefach ekonomicznych, jednorazowa amortyzacja) i ulg w spłacie zobowiązań podatkowych (ustawa ordynacja podatkowa i ustawa o finansach publicznych), ulgi w podatkach lokalnych, poręczenia i gwarancje jako forma pomocy, dotacje do barów mlecznych, kwestie proceduralne, zaległość podatkowa jako potencjalna pomoc publiczna.	8
Blok IV Ramy prawne wybranych kategorii horyzontalnej pomocy publicznej			40
14.	Pomoc publiczna w sektorze energetycznym	Założenia polityki pomocowej w obszarze energetyki, szczegółowe warunki dopuszczalności pomocy w obszarze energetyki oraz polskie rozwiązania bazujące na przepisach pomocowych w obszarze energetyki	8
15.	Pomoc publiczna na ochronę środowiska	Założenia polityki pomocowej w obszarze ochrony środowiska naturalnego, szczegółowe warunki dopuszczalności pomocy na ochronę środowiska oraz polskie rozwiązania bazujące na przepisach o ochronie środowiska.	4
16.	Pomoc publiczna w ramach kapitału podwyższonego ryzyka	Warunki dopuszczalności pomocy na finansowanie ryzyka, poziomy występowania pomocy (fundusz, pośrednik finansowy, inwestor prywatny, przedsiębiorstwo kwalifikowane), wielostronne platformy obrotu, koszty rozpoznania.	4
17.	Pomoc publiczna na rzecz usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym	Unijne regulacje dotyczące rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie publicznym; analiza pojęć charakterystycznych dla pomocy w formie rekompensaty (w tym pojęcie usługi publicznej, aktu powierzenia, okresu powierzenia, rekompensaty, pomiotu powierzającego usługę); metodologia obliczania rekompensaty, unikania nadmiernej rekompensaty oraz zwrotu nadwyżek; analiza określonych w prawie unijnym warunków udzielania rekompensaty: niestanowiącej pomocy publicznej (kryteria Altmark), stanowiącej pomoc <i>de minimis</i> , pomoc publiczną zwolnioną z obowiązku notyfikacji lub pomoc publiczną podlegającą obowiązkowi notyfikacji; krajowe przykłady stosowania przepisów o rekompensacie; obowiązki sprawozdawcze państwa	8

		członkowskiego; analiza sprawozdań z rekompensaty udzielonej w Polsce w latach 2012-2015	
18.	Pomoc na badania i rozwój	Podstawowe definicje w obszarze B+R+I, działalność gospodarcza i niegospodarcza organizacji badawczych, pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą, pomoc dla klastrów innowacyjnych, pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne, zasady współpracy organizacji badawczych z przedsiębiorcami, polskie programy wspierania B+R+I, pomoc na badania i rozwój związane z epidemią COVID-19.	8
19.	Pomoc publiczna na ratowanie i restrukturyzację	Sytuacja ekonomiczna a dopuszczalność pomocy, przedsiębiorca w trudnej sytuacji ekonomicznej, pomoc na ratowanie, tymczasowa pomoc restrukturyzacyjna, pomoc na restrukturyzację, cel leżący we wspólnym interesie, wkład własny, podział obciążeń, środki ograniczające naruszenia konkurencji, zasada jednorazowości, programy pomocy dla małych i średnich oraz „niedużych państwowych” przedsiębiorców. Szczególne uregulowania w kontekście kryzysu wywołanego epidemią COVID-19.	8
Blok V Ramy prawne pomocy regionalnej i wybranych kategorii sektorowej pomocy publicznej			32
20.	Pomoc regionalna	Unijne zasady udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej (m.in. pojęcie inwestycji początkowej, koszty kwalifikowane, obszary i sektory wykluczone, efekt zachęty, pomoc regionalna w ramach GBER oraz wytycznych, mapa pomocy regionalnej, duży projekt inwestycyjny, jednostkowy projekt inwestycyjny, kumulacja pomocy), krajowe źródła pozyskiwania pomocy regionalnej przez przedsiębiorców, kazusy dotyczące notyfikacji KE polskich przypadków pomocy regionalnej, krajowa procedura ubiegania się o regionalną pomoc inwestycyjną.	8
21.	Pomoc w sektorze transportu	Występowanie pomocy publicznej w sektorze transportu oraz infrastrukturze transportu, dopuszczalność pomocy w sektorze transportu oraz infrastrukturze transportu, transport lądowy, lotniczy, morski, intermodalny.	8
22.	Pomoc na rzecz rolnictwa i rybołówstwa	Unijne i krajowe zasady udzielania pomocy publicznej w rolnictwie i rybołówstwie (m.in. definicja pomocy publicznej, koszty kwalifikowane, intensywność pomocy, kumulacja pomocy, efekt zachęty, efekt deadweight, pomoc w ramach ABER oraz Wytycznych, pomoc <i>de minimis</i> w rolnictwie i rybołówstwie, monitoring i sprawozdawczość oraz procedura ubiegania się o pomoc publiczną). Zasady i dostęp do form pomocy udzielanej w związku z COVID-19 producentom rolnym hodowcom ryb.	8
23.	Pomoc publiczna w wybranych sektorach	Unijne zasady udzielania pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, na infrastrukturę sportową i rekreacyjną, infrastrukturę lokalną, na sieci szerokopasmowe, w zakresie kinematografii, radiofonii i telewizji oraz na naprawienie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe, krajowe źródła pozyskiwania pomocy w ramach ww. przeznaczeń, kazusy dotyczące notyfikacji KE najistotniejszych przypadków pomocy w ramach ww. przeznaczeń, krajowa procedura ubiegania się o pomoc w ramach ww. przeznaczeń. Pomoc udzielana w ramach tzw. pobrexitowej rezerwy dostosowawczej. Problematyka tzw. subsydiów zagranicznych.	8

Blok VI Najnowsze kierunki udzielania pomocy publicznej			16
24.	Pomoc publiczna dla ważnych projektów będących przedmiotem wspólnego europejskiego interesu (IPCEI)	Charakterystyka i warunki dopuszczalności pomocy dla ważnych projektów będących przedmiotem wspólnego europejskiego interesu (IPCEI). Definicja takiego projektu, procedura realizacji takich projektów, rodzaje projektów (B+R, projekty infrastrukturalne), zasady pomocy publicznej dla tego typu projektów. Opis dotychczasowych projektów, realizowanych w Europie (sektor mikroelektroniczny, bateryjny, wodorowy, projekty infrastrukturalne).	4
25.	Programy wsparcia publicznego w Polsce: perspektywa praktyczna	Podstawowe formy pomocy publicznej dostępnej w Polsce, w tym w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, grantu rządowego, zwolnień w podatku od nieruchomości oraz programów sektorowych, ze szczególnym uwzględnieniem zakresu i warunków uzyskania oraz trybu ubiegania się o pomoc; zachęty fiskalne na inwestycje i innowacje; aspekty procesowe i litygacyjne ubiegania się o pomoc publiczną w Polsce; praktyka stosowania głównych instytucji prawa pomocy publicznej przez polskie organy administracji i sądy; realizacja roszczeń z zakresu prawa pomocy publicznej przed polskimi organami administracji i sądami (private enforcement); wpływ zmian w otoczeniu podatkowym na efektywność dostępnego w Polsce wsparcia publicznego.	4
26.	Aktualne trendy w orzecnictwie sądów unijnych z zakresu pomocy publicznej – case study	Rozwiązywanie zadanych problemów prawnych związanych z zastosowaniem materialnych lub proceduralnych reguł dotyczących pomocy publicznej, które były przedmiotem aktualnych orzeczeń sądów unijnych. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego zostanie każdorazowo omówione w sposób wskazujący na praktyczne konsekwencje każdego orzeczenia dla polskich sądów, organów udzielających pomocy, beneficjentów i ich konkurentów. Uwzględnione zostaną także aktualne rozstrzygnięcia związane z pomocą publiczną mającą na celu zaradzenie skutkom pandemii COVID-19.	4
27.	Pomoc publiczna a wsparcie z funduszy UE	Podstawowe cele polityki spójności w kontekście zasad pomocy publicznej, dofinansowanie ze środków funduszy UE a reguły pomocy publicznej, obowiązek zachowania trwałości projektów współfinansowanych z funduszy UE w świetle regulacji pomocy publicznej, kazusy dotyczące wybranych programów pomocowych stanowiących podstawę udzielania pomocy publicznej w krajowych i regionalnych programach operacyjnych 2014-2020, wykorzystanie środków z funduszy UE do walki ze skutkami COVID-19	4
Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych			160

Słuchacze

Program Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej” został tak skonstruowany, aby osoby bez wykształcenia w tym kierunku, jak i bez doświadczenia w obszarze udzielania i korzystania z pomocy publicznej mogły bez problemów dać sobie radę i uzyskać niezbędną wiedzę i umiejętności do wypełniania powierzonych zadań. Jednocześnie osoby, posiadające pewną wiedzę w tym obszarze będą mogły uporządkować i rozwinąć ją oraz nabyć dodatkowe kompetencje niezbędne do podwyższenia swoich kwalifikacji zawodowych potwierdzonych uzyskaniem w obu przypadkach świadectwem ukończenia Studiów Podyplomowych SGH.

Podyplomowe Studia „Pomocy publicznej” są skierowane do osób zainteresowanych oraz wykonujących pośrednio lub bezpośrednio zadania związane z pomocą publiczną i/lub środkami unijnymi. Zakres merytoryczny oraz sposób prezentacji treści umożliwi pozyskanie wiedzy oraz nabycie umiejętności zarówno przez osoby pracujące u dawców wsparcia publicznego, jak też u beneficjentów, przyczyniając się do efektywnego wykonywania obowiązków służbowych związanych z pozyskaniem/udzieleniem wsparcia oraz monitorowaniem zgodności z prawem unijnym.

W konsekwencji Podyplomowe Studia „Pomocy publicznej” zostały przygotowane dla:

- pracowników administracji publicznej, w tym ministerstw i urzędów centralnych odpowiedzialnych za konstruowanie, notyfikowanie do Komisji Europejskiej, ewaluację oraz monitorowanie programów pomocowych;
- pracowników administracji regionalnej (wojewódzkiej) i lokalnej (powiatowej i gminnej) zaangażowanych w zarówno udzielanie pomocy publicznej, jak też pozyskiwanie środków publicznych na działalność wymienionych instytucji;
- pracowników agend rządowych i publicznych, w tym PFR, PARP, ARP dysponujących środkami publicznymi w postaci pomocy publicznej dla przedsiębiorców, w tym w ramach funduszy europejskich;
- pracowników banków państwowych, w tym BGK oraz komercyjnych, a także innych pośredników finansowych zaangażowanych w udzielanie pomocy publicznej, w tym w ramach funduszy europejskich;
- pracowników instytucji publicznych, w tym NFOŚ, WFOŚ, ARiMR, PFRON oraz Lasów Państwowych odpowiedzialnych za udzielanie pomocy publicznej.

Wielu polskich przedsiębiorców jest beneficjentami pomocy publicznej, chociaż czasami nie są tego świadomi. Popyt na środki europejskie i chęć rozwoju przedsiębiorstw wydatnie zwiększa liczbę beneficjentów pomocy publicznej. Istotne w tym kontekście jest to, że w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w procesie identyfikacji czy udzielania pomocy publicznej, ich konsekwencje – które często związane są ze zwrotem pomocy – ponosi zawsze przedsiębiorca. Stąd świadomość i wiedza podmiotów korzystających z pomocy publicznej ma niebagatelne znaczenie.

Wszyscy ci aktorzy życia gospodarczego potrzebują ekspertów w zakresie pozyskiwania/udzielania i rozliczania pomocy publicznej zgodnie ze skomplikowanymi regulacjami unijnymi. W przeciwieństwie do innych państw członkowskich zapotrzebowanie na tego rodzaju specjalistów dopiero rośnie, a Podyplomowe Studia „Pomocy publicznej” stanowią pierwszą w skali kraju odpowiedź na to zapotrzebowanie ze strony:

- przedsiębiorców i ich pracowników otrzymujących wsparcie w postaci pomocy publicznej, w tym w ramach funduszy europejskich;
- pracowników kancelarii prawnych, w tym adwokatów i radców prawnych współpracujących z przedsiębiorcami oraz sektorem publicznym w zakresie udzielania i pozyskiwania pomocy publicznej;
- sędziów sądów administracyjnych i powszechnych zaangażowanych w rozpatrywanie spraw z zakresu pomocy publicznej;

- pracowników firm konsultingowych współpracujących z biznesem w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Pierwszą edycję Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej” zainicjowali polscy eksperci wracający na początku 2013 r. z negocjacji z Komisją Europejską na temat modernizacji zasad pomocy publicznej na lata 2014-2020. Wówczas chcieliśmy się podzielić naszą wiedzą praktyczną oraz interpretacją nowych rozwiązań prawnych. Współpracując wciąż z najważniejszymi osobami odpowiedzialnymi za polskie stanowisko w sprawie zmiany i dostosowania

zasad pomocy publicznej do nowej Wieloletniej Perspektywy Finansowej 2021-2027, Krajowego Programu Odbudowy, a także podwójnej transformacji, w tym w ramach europejskiego Zielonego Ładu, nasze studia podyplomowe zapewniają, że **najnowsze rozwiązania wprowadzane w obszarze pomocy publicznej są przedstawiane w trakcie zajęć przez naszych wybitnych Wykładowców, którzy znają to z praktyki, a nie z książek, którzy wspomnieli Wykładowcy napisali.**

Wykładowcy

Wykłady i praktyczne warsztaty prowadzone są przez pracowników naukowo-dydaktycznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz praktyków, w tym m.in. ekspertów:

- Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- Ministerstwa Finansów,
- kancelarii prawnych,
- firm doradczych,
- innych instytucji związanych z pomocą publiczną.

Jesteśmy dumni, że zajęcia u nas prowadzą najbardziej doświadczeni Wykładowcy, którzy skutecznie i efektywnie dzielą się swoją wiedzą i umiejętnościami. Nasi wykładowcy przygotowali podręcznik, który w najbliższym czasie będzie aktualizowany: *Ambroziak A.A., Pamuła-Wróbel K., Zenc R. (red.) Pomoc publiczna dla przedsiębiorców. Wybrane zagadnienia. Perspektywa podmiotu udzielającego pomocy i jej beneficjenta w Polsce, Wolters Kluwer Polska, Warszawa, 2020.*

dr hab. Adam A. Ambroziak, prof. SGH – profesor w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie; kierownik Katedry Integracji i Prawa Europejskiego, specjalista w zakresie polityki pomocy publicznej, wykorzystania funduszy europejskich, polityki spójności, polityki rynku wewnętrznego UE, wspólnej polityki handlowej, polityki przemysłowej UE, ekspert w zakresie procesu decyzyjnego w instytucjach Unii Europejskiej oraz lobbingu w UE; kierownik Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej”, Podyplomowych Studiów „Administracji i zarządzania”, Podyplomowych Studiów Zarządzania funduszami europejskimi w latach 2014-2020; autor ponad 130 publikacji naukowych i ekspertyz dla polskiej administracji i organizacji międzynarodowych na temat polityki gospodarczej UE, pomocy publicznej oraz funkcjonowania rynku wewnętrznego; wykładowca oraz trener w zakresie europejskiej integracji gospodarczej oraz lobbingu europejskiego.

dr Michał Bernat - dr Managing Counsel w warszawskim biurze kancelarii Dentons, doradca podatkowy od 2004 roku, radca prawny od 2011 roku, doktor nauk prawnych, adiunkt w Centrum Europejskim Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalizuje się w doradztwie podatkowym, prawie pomocy publicznej, prawie administracyjnym oraz prawie unijnym. Ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (WPiA UW), w British Centre for English and European Studies (Cambridge University, WPiA UW) i Droit français et européen des affaires (Université de Poitiers, WPiA UW) oraz uzyskał International Practice Diploma in Competition Law (IBA, College of Law of England and Wales). W 2011 roku obronił w Instytucie Nauk Prawnych PAN pracę doktorską poświęconą unijnemu postępowaniu w sprawie pomocy publicznej. Wykładowca SGH w zakresie międzynarodowego prawa podatkowego oraz pomocy fiskalnej (European Master in Law and Economics oraz podyplomowe studia Podatki w krajowym i międzynarodowym

obrocie gospodarczym) oraz Universiteit Utrecht w zakresie pomocy publicznej (Master in European Law). Wykładowca Academy of European Law (ERA) w zakresie organizowanych na zlecenie Komisji Europejskiej szkoleń z pomocy publicznej dla sędziów sądów krajowych oraz prelegent European State Aid Law Institute (EStALI). Członek i kilkakrotny sprawozdawca krajowy International Fiscal Association oraz członek Stowarzyszenia Prawa Konkurencji oraz Stowarzyszenia Naukowego Prawa Podatkowego. Jego wcześniejsze doświadczenie zawodowe obejmuje staż w Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna ds. Podatków i Unii Celnej) i Trybunale Sprawiedliwości UE oraz kilkuletnie zatrudnienie w brukselskim biurze polskiej kancelarii prawniczej. Regularnie reprezentuje strony w postępowaniach z zakresu pomocy publicznej lub opodatkowania przed Komisją Europejską oraz polskimi sądami.

Katarzyna Pamuła-Wróbel – ukończyła studia magisterskie na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Przez niemal 11 lat pracowała w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W latach 2015-2017 była naczelnikiem Wydziału Pomocy Horyzontalnej w tym Departamencie, a w latach 2017 - 2021 pełniła funkcję zastępcy Dyrektora tego departamentu. W latach 2012 - 2016, jako przedstawiciel Polski brała aktywny udział w procesie opracowywania i konsultacji z państwami członkowskimi nowych unijnych reguł m. in. w zakresie dopuszczalności pomocy publicznej wyłączonej blokowo z obowiązku notyfikacji. W latach 2019-2020 doradzała jako międzynarodowy ekspert Ukraińskiemu Komitetowi Antymonopolowemu. Od czerwca 2021 r. współpracuje z Grupą Olesiński i Wspólnicy. Pracując w UOKiK, brała udział w wielu grupach roboczych i komitetach doradczych Komisji Europejskiej i państw członkowskich, prowadziła postępowania notyfikacyjne, postępowania w sprawie skarg oraz monitoringów Komisji Europejskiej. Od 2015 r. jest wykładowcą Studiów Podyplomowych „Pomocy publicznej” SGH.

Robert Zenc – prawnik, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zatrudniony w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK, obecnie na stanowisku naczelnika Wydziału Pomocy Regionalnej. Specjalizuje się m.in. w regionalnej pomocy inwestycyjnej i pomocy na zatrudnienie, pomocy de minimis, pomocy na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową,

rekreacyjną i lokalną, wsparcia dla jednostek publicznej radiofonii i telewizji oraz finansowania infrastruktury szerokopasmowej. Do najważniejszych obszarów zainteresowania należy pomoc udzielana przez jednostki samorządu terytorialnego (zwłaszcza gminy), pomoc dla przedsiębiorców w specjalnych strefach ekonomicznych oraz pomoc współfinansowana ze środków unijnych. Autor publikacji z zakresu pomocy publicznej i prawa ochrony konkurencji.

Stanisław Bienias – absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz podyplomowych studiów z zakresu ewaluacji projektów na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2004 r. pracownik Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, od 2006 do 2013 r. na stanowisku naczelnika Wydziału Ewaluacji (Krajowa Jednostka Ewaluacji). Koordynował prace blisko 60 jednostek ewaluacyjnych zlokalizowanych w ramach instytucji zarządzających i pośredniczących we wdrażaniu polityki spójności w naszym kraju. Brał udział w realizacji przeszło 100 badań ewaluacyjnych. Organizator i prelegent licznych konferencji i seminariów dotyczących budowy kultury ewaluacyjnej w Polsce i zagranicą. Prowadzi wykłady w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie i Uniwersytecie Warszawskim. Główny ekspert w zakresie ewaluacji i monitorowania European Academy for Taxes, Economics&Law w Berlinie. Autor i współautor kilkunastu publikacji w obszarze ewaluacji. Od 2013 r. współtworzy niezależną organizację non-profit Fundacja IDEA Rozwoju.

Piotr Gajek – adwokat, członek Izby Adwokackiej w Warszawie, absolwent Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Prawa Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie oraz Podyplomowych Studiów „Pomocy publicznej” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. W ramach odbytego stażu w Departamencie ds. Pomocy publicznej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji Komisji Europejskiej przygotowywał projekty ocen skarg i decyzji dotyczących udzielenia pomocy publicznej, w tym co do zgodności udzielonej pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym. Ponadto opracowywał wezwania do udzielenia informacji przez Państwa Członkowskie w związku ze złożonymi skargami. Jako członek zespołu pomocy publicznej i funduszy UE jednej z wiodących polskich kancelarii przygotowuje analizy oraz opinie dla przedsiębiorców i podmiotów publicznych dotyczące możliwości wystąpienia pomocy publicznej i związanych z tym zagrożeń, ocenia ryzyko otrzymania bądź udzielenia pomocy publicznej w wyniku zawieranych transakcji oraz doradza w zakresie skarg

dotyczących pomocy publicznej wnoszonych do Komisji Europejskiej. Posiada również wieloletnie doświadczenie w zakresie finansowania projektów z funduszy UE, w tym co do oceny występowania pomocy publicznej. Prowadzi szkolenia oraz jest autorem publikacji dotyczących prawa pomocy publicznej.

Beata Grzegorzewska – matematyk z tytułem MPA (Master of Public Administration) uzyskanym na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie oraz certyfikatem PRINCE2 Foundation&Practitioner. W latach 1998-2007 jako nauczyciel akademicki na Wydziale Matematyki Politechniki Śląskiej w Gliwicach prowadziła zajęcia m.in. z metod numerycznych, metod optymalizacji, badań operacyjnych. W latach 2008-2016 była pracownikiem Wydziału Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, gdzie zajmowała się zarządzaniem finansowym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 oraz opracowaniem dokumentów programowych na perspektywę finansową 2014-2020, w tym planów, mierników i wskaźników finansowych. Od 2016 roku pracuje w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK, gdzie administruje aplikacją SHRIMP służącą do przesyłania sprawozdań z udzielonej pomocy publicznej. Monitoruje pomoc publiczną, weryfikuje i analizuje dane w zakresie instrumentów pomocowych, przeznaczeń, form i wartości pomocy. Współtworzy coroczny raport o pomocy publicznej oraz raport o pomocy de minimis, a także sprawozdania dla Komisji Europejskiej. Uczestniczy w pracach Grupy roboczej państw członkowskich ds. przejrzystości. Ponadto, jest kierownikiem projektu pn. „Utworzenie Systemu Monitorowania Pomocy Publicznej SHRIMP ver. 2 w UOKiK w latach 2018-2022”.

Andrzej Kaznowski – absolwent Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (Instytut Stosunków Międzynarodowych) na Uniwersytecie Warszawskim. Od 2011 r. jest współnikiem w firmie Easy State Aid Kaznowski Stasiak spółka jawna, gdzie zajmuje się reprezentowaniem beneficjentów pomocy publicznej i organów udzielających pomocy przed Prezesem UOKiK oraz Komisją Europejską. Specjalizuje się w zagadnieniach związanych z pomocą publiczną w sektorze energetycznym. Reprezentował polski rząd oraz przedsiębiorców z sektora energetycznego m. in. w postępowaniach dotyczących świadectw pochodzenia OZE, świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, aukcyjnego mechanizmu wsparcia OZE oraz rynku mocy, które zakończone

zostały wydaniem przez Komisję Europejską decyzji o niezgłaszaniu zastrzeżeń. Wspierał również polski rząd oraz największe przedsiębiorstwa przemysłowe w postępowaniach przed KE dotyczących ulg w finansowaniu systemu świadectw pochodzenia OZE, ulg w opłacie OZE, ulg w opłacie kogeneracyjnej, oraz systemu rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych (systemu rekompensat tzw. kosztów pośrednich emisji dwutlenku węgla). Jest także ekspertem gospodarczym NCBiR oraz ekspertem Banku Światowego, z którym współpracował przy projektach realizowanych w Polsce, Rumunii i na Słowacji. W latach 2015-2016 pełnił funkcję doradcy ds. pomocy publicznej na rzecz chorwackiego Ministerstwa Nauki, Edukacji i Sportu. Jest autorem publikacji dotyczących prawa pomocy publicznej, w tym czterech komentarzy do rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych oraz rozporządzeń w sprawie pomocy de minimis, wydanych przez Wydawnictwo Wolters Kluwer. Prowadzi seminaria dotyczące pomocy publicznej na Uniwersytecie w Lund a od 2017 r. jest wykładowcą PSPP SGH.

Aleksandra Kopeć – absolwentka administracji i prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2015 r. pracuje w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów; od 2019 r. na stanowisku naczelniczki Wydziału Pomocy Horyzontalnej. Specjalizuje się w sprawach z zakresu m.in. pomocy de minimis, pomocy publicznej na badania, rozwój i innowacje, pomocy publicznej na zatrudnienie oraz pomoc publicznej związanej z COVID-19. Zajmuje się również kwestiami związanymi z badaniem statusu MŚP. Od 2019 r. wykładowczyni Studiów Podyplomowych „Pomocy publicznej” SGH.

Izabela Kopcińska – ukończyła Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Europejskie Studia Prawnicze na Uniwersytecie w Glasgow (Wielka Brytania). Od 2009 r. pracuje w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów; od 2019 r. na stanowisku naczelnika wydziału. Pracując w UOKiK jest odpowiedzialna w szczególności za przygotowywanie opinii Prezesa UOKiK do projektów pomocy oraz prowadzenie postępowań notyfikacyjnych tych projektów, a także za przygotowanie stanowisk w odniesieniu do projektów unijnych aktów prawnych dotyczących przepisów o pomocy publicznej. Uczestniczka grupy roboczej ds. pomocy publicznej w transporcie utworzonej z inicjatywy Komisji Europejskiej. Od 2015 r. jest wykładowcą Studiów Podyplomowych „Pomocy publicznej” SGH.

Marcin Pawlak – ukończył Wydział Prawa i Administracji na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Od 2009 r. pracuje w Departamencie Monitorowania Pomocy Publicznej w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Specjalizuje się m.in. w rozstrzyganiu wątpliwości podmiotów udzielających pomoc publiczną i pomoc de minimis. Ponadto zajmuje się analizą występowania i dopuszczalności pomocy publicznej oraz pomocy de minimis w ramach instrumentów inżynierii finansowej oraz usług publicznych. Uczestniczył w pracach Komisji Europejskiej m.in. nad wytycznymi dotyczącymi pomocy publicznej na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka. Posiada kilkuletnie doświadczenie w prowadzeniu szkoleń i warsztatów dla organów udzielających pomocy oraz beneficjentów pomocy publicznej.

Jacek Partyka – radca ministra w Ministerstwie Finansów, specjalista w zakresie strategii gospodarczych, polityk sektorowych, polityki ochrony konkurencji i konsumentów, polityki pomocy publicznej dla przedsiębiorców, uczestniczył w procesie

stowarzyszenia oraz dostosowań systemu prawnego oraz gospodarki Polski do wymagań Układu Europejskiego, uczestniczył w procesie negocjacji akcesyjnych Polski do UE w obszarze pomocy publicznej i obszarze podatki, brał udział w opracowywaniu przepisów prawnych regulujących dopuszczalność i monitorowanie pomocy publicznej w Polsce oraz uczestniczył w pracach nad Systemem Harmonogramowania, Rejestrowania i Monitorowania Pomocy, szkolił pracowników administracji podatkowej i celnej w zakresie reguł dopuszczalności pomocy, pomocą publiczną zajmuje się od 1996 roku.

Aleksandra Szelągowska – dyrektor Departamentu Finansów w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi; członek Rady Naukowej Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej; specjalista w zakresie polityki pomocy publicznej w rolnictwie i rybołówstwie; uczestniczyła w negocjacjach akcesyjnych Polski do UE w zakresie finansowania rolnictwa.

Zasady realizacji studiów online

Czas trwania studiów: studia trwają 2 semestry i są uruchamiane w semestrze zimowym.

Sposób prowadzenia zajęć:

- konwersatoria, aktywizujące Słuchaczy w trakcie ich trwania;
- warsztaty i ćwiczenia z wykorzystaniem aktualnych dokumentów związanych z tematyką poszczególnych spotkań.

Na stronie Studiów zamieszczane są konspekty zajęć oraz materiały do wykładów, przekazywane na bieżąco przed i po zajęciach przez Wykładowców.

Elastycznie dostosowane terminy i czas na zajęcia:

zajęcia odbywają się w ramach comiesięcznych zjazdów sobotnio-niedzielnymi (mniej-więcej raz w miesiącu, przy uwzględnieniu dni wolnych od pracy oraz innych świąt, tworzących tzw. długie weekendy). Zajęcia w sobotę i w niedzielę rozpoczynają się o godz. 9.00, a kończą się o 16.00.

Obecna sytuacja w Polsce i na świecie spowodowała nieodwracalne zmiany w sposobie działania i myślenia całego społeczeństwa. Z dnia na dzień, wiele osób zaczęło nie tylko pracować, ale również kontynuuje swoją naukę zdalnie. Dlatego wychodząc naprzeciw

nowym oczekiwaniom, przygotowaliśmy alternatywne do tradycyjnych form edukacji nowe rozwiązanie, jakim jest nauka na Studiach Podyplomowych „Administracji i zarządzania” w trybie online za pośrednictwem aplikacji Microsoft TEAMS (z bezpośrednim udziałem w trakcie wszystkich zajęć doświadczonych wykładowców i Słuchaczy). Z merytorycznego punktu widzenia niczym się nie różnią odstacjonarnych studiów, oprócz miejsca przebywania wykładowcy i Słuchacza w tym samym momencie.

Zasady zaliczenia studiów:

- obowiązkowa obecność – udział uczestnika na zajęciach w wymiarze co najmniej 80% godzin lekcyjnych objętych szkoleniem;
- dwuetapowy/dwuczęściowy egzamin:
  - część pisemna egzaminu - test jednokrotnego wyboru (czas trwania ok. 30 minut).

Zakres obejmuje cały materiał, a pytania są przygotowywane przez poszczególnych wykładowców prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych – maksymalna liczba punktów do zdobycia – 20,

- o część ustna egzaminu - prezentacja przygotowanego projektu opinii Prezesa UOKiK przed komisją egzaminacyjną. Pod koniec studiów słuchacze samodzielnie będą przygotowywali projekt opinii Prezesa UOKiK o zadanej interwencji publicznej (program pomocowy lub pomoc indywidualna). – maksymalna liczba punktów do zdobycia – 80.

Dokument poświadczający zakończenie studiów:
świadcstwo ukończenia studiów podyplomowych SGH wydane na podstawie wyników egzaminu pisemnego oraz ustnego, przeprowadzonych w oparciu o wiedzę i umiejętności przekazane w trakcie studiów.

Udział w studiach umożliwia spełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego adwokatów, o którym mowa w Uchwale nr 57/2011 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 19 listopada 2011 r. „O doskonaleniu zawodowym adwokatów” oraz radców prawnych, o którym mowa w Uchwale NR103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku.

Informacje organizacyjne związane z rekrutacją

Edycja 12 (online) zostanie uruchomiona w semestrze zimowym roku akademickiego 2025/2026, zajęcia rozpoczną się w listopadzie 2025 r.

Rekrutacja na 12 edycję (online) studiów jest obecnie prowadzona.

O przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń rozumiana jako rejestracja w Internetowym Systemie Studiów Podyplomowych (ISSP), dokonanie wpłaty czesnego (min. I rata) i złożenie wymaganych dokumentów.

Zapraszamy do [REKRUTACJA ONLINE](#)

<https://PODYPLOMOWE STUDIA POMOCY PUBLICZNEJ – ONLINE>

Biuro studiów

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Gospodarki Światowej
ul. Madalińskiego 6/8, budynek M, pokój 17
02-554 Warszawa

Sekretarz studiów: **Anna Karpńska**
e-mail: anna.karpinska@sgh.waw.pl
tel. 22 564 93 65
tel. kom: (+48) 515 782 303

Kierownik programu:
dr hab. Adam A. Ambroziak, prof. SGH
e-mail: Adam.A.Ambroziak@sgh.waw.pl